

05.05.2020

Asia/3

§ 102

Vuoden 2020 talousarvion ensimmäinen toteutumisennuste

HEL 2020-005010 T 02 02 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi vuoden 2020 talousarvion ensimmäisen toteutumisennusteen.

Ennusteen perusteella lautakunta kehotti toimialaa selvittämään mahdollisuuksia sopeuttaa ennakoitua ylitystä ja selvityksen perusteella käynnistämään mahdolliset sopeuttamistoimet. Toimialan tulee raportoida selvityksestä ja mahdollisista sopeuttamistoimenpiteistä toisen toteutumisennusteen yhteydessä.

Lautakunta korostaa, että koronapandemian aiheuttamien tulonmenetysten mahdollinen kompensointi valtiolta tulee selvittää ennen sopeutustoimia.

Käsittely

Asian aikana oli kuultavana Tero Vuontisjärvi. Asiantuntija poistui kokouksesta kuulemisensa jälkeen.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lautakunta korostaa, että koronapandemian aiheuttamien tulonmenetysten mahdollinen kompensointi valtiolta tulee selvittää ennen sopeutustoimia.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää merkitä tiedoksi vuoden 2020 talousarvion ensimmäisen toteutumisenennusteen.

Ennusteen perusteella lautakunta kehottaa toimialaa selvittämään mahdollisuuksia sopeuttaa ennakoitua ylitystä ja selvityksen perusteella käynnistämään mahdolliset sopeuttamistoimet. Toimialan tulee raportoida selvityksestä ja mahdollisista sopeuttamistoimenpiteistä toisen toteutumisenennusteen yhteydessä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslian talousarvion toteutumisenennusteista antaman ohjeen mukaan toimialat tekevät vuonna 2020 kolme ennustetta, joista tämä on ensimmäinen.

Kanslian ohjeen mukaan toteutumisenennusteet on annettava lautakunnalle tiedoksi. Lautakuntien on ryhdyttävä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteumassa.

Käyttötalous

Tulot

Toimialalle arvioidaan kertyvän tuloja 3,4 miljoonaa eli 5,8 % enemmän kuin talousarviossa. Lisätulot kertyvät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, jota ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Ulkopuolisen rahoituksen tuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 9,9 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Koronaepidemian aiheuttamat arvioidut kahden kuukauden tulonmenetykset ovat 6,5 miljoonaa euroa.

Menot

Menoja ennakoidaan kertyvän noin 15 miljoonaa euroa eli 1,2 % yli talousarvion.

Menoylityksestä 5,5 miljoonaa johtuu kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Perusopetuksen kotikuntakorvaukset ja avustukset ylittävät talousarvion 6,5 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu ennustettua suuremmasta oppilasmäärän kasvusta (340 helsinkiläisoppilasta ennakoitua enemmän muissa kuin Helsingin kaupungin omissa kouluissa) sekä korvausperusteena olevien yksikköhintojen arvioitua suuremmasta korotuksesta. Menoarvio perustuu valtiovarainministeriön vuoden 2019 lopun ilmoi-

tukseen Helsingin kaupungin lakisääteisistä korvauksista vuonna 2020. Kotikuntakorvausten kokonaismäärä on noin 83 miljoonaa euroa, josta 48 miljoonaa euroa maksetaan kaupungin sopimuskouluille.

Varhaiskasvatuksen kulujen arvioidaan ylittävän talousarvio 3 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu kasvaneesta lapsimäärästä omissa palveluissa sekä lapsiryhmän muodostamisen ohjeesta, joka madaltaa täyttö- ja käyttöastetta kasvattaen kustannuksia. Ohje on päivitetty lakimuutoksen 2018 jälkeen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärän kaupungin järjestämässä varhaiskasvatuksessa ennakoidaan kasvavan 400 lapsella talousarvioon verrattuna. Vastaavasti yksityisen hoidon tuella ja kotihoidontuella hoidettavien lasten määrän ennakoidaan vähenevän. Kustannukset kuitenkin nousevat, koska kaupungin järjestämä varhaiskasvatus on edellä mainittuja hoitomuotoja kalliimpaa lasta kohti. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen on yksi kaupunkistrategian tavoitteista.

Koronaepidemian vaikutukset ennusteeseen

Koronaepidemian vaikutuksia toimialan talouteen on arvioitu oletuksella, että poikkeustilanne kestää nyt linjatun mukaisesti kaksi kuukautta. Lisämenojen ja tulomenetysten kertyminen jatkunee tämänkin jälkeen.

Kuten edellä on todettu, tulomenetyksiä arvioidaan syntyvän noin 6,5 miljoonan euron edestä. Tästä 5,5 miljoonaa euroa on varhaiskasvatuksen menetettyjä asiakasmaksutuloja.

Koronaepidemian aiheuttamat lisämenot ja menosäästöt arvioidaan molemmat käytännössä yhtä suuriksi kahden kuukauden poikkeustilanteen aikana. Näin ollen menoennusteessa ei ole ennakoitu ylityspaineita epidemian perusteella.

Epidemiasta aiheutuvia lisämenoja ennakoidaan syntyvän 3,7 miljoonan eurolla. Yksityisille varhaiskasvatuksen järjestäjille ennakoidaan maksettavan lisätukia noin 2,0 miljoonalla eurolla ja yksityisille iltapäivätoiminnan järjestäjille 1,2 miljoonalla eurolla. Työterveysmaksujen ylitksekseksi on arvioitu 0,5 miljoonaa euroa.

Menosäästöjä ennakoidaan syntyvän kaikkiaan noin 4 miljoonalla eurolla. Säästöt syntyvät pääosin lyhytaikaisten sijaisten käytössä (arvio 3,0 miljoonaa euroa). Lisäksi säästöjä syntyy päiväkotij- ja kouluruokailussa (0,6 miljoonaa euroa) sekä koulukuljetuksissa (0,4 miljoonaa euroa).

Investoinnit

Investointimäärärahoista ennustetaan jäävän käyttämättä noin 11,5 miljoonaa euroa, kun huomioidaan vuodelta 2019 siirtyneet määrärahat eli ylitysoikeudet. Tämä johtuu ict-laitehankintojen viivästymisestä koronaepidemian vuoksi.

Asiakasmäärät

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ennustetaan olevan lapsia kokonaisuutena talousarvion mukaisesti. Lapsimäärän ennustetaan ylittävän talousarvion noin 400 (1,7 %) lapsella kaupungin omassa toiminnassa. Vastaavasti lapsimäärän ennustetaan jäävän talousarviossa ennakoidusta kotihoidon ja yksityisen hoidon tuessa. Tämä palvelujen välinen siirtymä näkyy myös menoennusteessa. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ennustetaan olevan 54 (2,3 %) lasta vähemmän kuin talousarviossa.

Koululaisten iltapäivätoiminnan asiakasmäärän ennustetaan alittavan talousarvion 700 (6 %) oppilaalla. Asiakkaita ennakoidaan olevan talousarviossa ennakoitua vähemmän lähinnä leikkipuistoissa järjestettävässä iltapäivätoiminnassa.

Suomenkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärän ennustetaan alittavan talousarvion 85 (0,2 %) oppilaalla. Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan alittava talousarvion 39 oppilaalla (1,0 %).

Suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 132 (1,7 %) opiskelijalla. Ruotsinkielisten lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 29 (2,3 %) opiskelijalla. Lukiokoulutuksen vetovoimaisuus on kasvussa.

Stadin ammattiopiston opiskelijavuosimäärän ennustetaan olevan talousarvion tasolla.

Vapaan sivistystyön opetustuntimäärän ennustetaan pysyvän talousarvion tasolla. Opiskelijamäärän ennustetaan pienenevän 4600 opiskelijalla (4,6 %) talousarvioon verrattuna. Opiskelijamäärän pieneminen johtuu koronaepidemian aiheuttamasta lähiopetuksen keskeyttämisestä. Vaikka suurin osa kursseista muunnettiin etäopetuksesi, peruuntui kursseja ja luentoja maaliskuussa noin 200. Opetustuntimäärä pysynee kuitenkin lähes talousarvion tasolla, koska hankerahoituksella on ollut mahdollisuus rahoittaa tunteja yli talousarviossa arvioidun määrän.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen eteneminen

Kaupunkistrategiaa 2017-21 on toteutettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla edelleen vuonna 2020 seuraavasti:

Kaupungin tarjoama englanninkielinen varhaiskasvatus on käynnistetty. Englanninkielisen perusopetuksen paikkamäärää on lisätty suunnitelmallisesti ja se tulee olemaan kaksinkertainen lukuvuonna 2020–2021 verrattuna strategiakauden alkuun. Varhennettu A1-kieli aloitettiin 1. luokkalaisilla syksyllä 2018. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on jatkettu kielirikasteista opetusta ja kielikylypytoimintaa. Kiinan kielen opiskelua on laajennettu peruskouluissa ja lukioissa. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa aloitettiin englanninkielinen matkailualan perustutkintokoulutus.

Maksuton (4h/pv) varhaiskasvatus viisivuotiaille aloitettiin elokuussa 2018. Kotihoidon tuen kuntalisästä luovuttiin yli kaksivuotiaiden lasten osalta toukokuussa 2019. Maksuttomuudella on tavoiteltu varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostoa, joka on toteutunut.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatkettiin suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä laajennettiin ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen. Myönteisellä erityiskohtelulla edistetään tasa-arvoisten varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen toteutumista ja ehkäistään segregaatiokehitystä.

Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke Mukana pureutuu systeemisten, syrjäyttävien mekanismien tunnistamiseen ja korjaamiseen. 26/32 toimenpiteistä on edennyt aktiiviseen toteutusvaiheeseen ja 6 on valmistelussa. Mm. Lapset SIB -vaikuttavuusinvestoinnin sopimus on tehty, alueelliset kokeilut mm. mielekkään vapaa-ajantoiminnan vahvistamiseksi sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön lisäämiseksi ovat käynnissä. Alueellisten toimenpiteiden toteutuminen on käynnistynyt Mellunkylän, Kannelmäki-Malminkartanon sekä Malmin alueilla. Toimenpiteistä vain kolme on yhden toimialan sisäisiä palvelukokonaisuuksia kokoavia toimenpiteitä. Muut edellyttävät laajaa yhteistyötä toimialojen välillä.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnissä.

Koulutustakuuta toteutetaan edelleen Helsingissä, eli kaikille perusopetuksen päättävälle on tarjolla jatkokoulutuspaikka. Ohjauksen vahvistaminen ja joustavien vaihtoehtojen tarjoaminen turvaavat kaikkien nuorten toiselle asteelle siirtymistä ja opintotoihin kiinnittymistä.

Nordiska-skolan suunnittelu etenee. Konsepti on esitelty toimialan lautakunnalle.

Sitovat tavoitteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialla on kaksi sitovaa tavoitetta:

- Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella
- Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

Kaupunginhallituksen antamien talousarvion noudattamisohjeiden mukaan sitova tavoite toteutuu, jos kaikissa sille asetetuissa mittareissa saavutetaan tavoitetaso. Ensimmäisen tavoitteen kaikissa mittareissa ennakoitaan saavutettavan tavoitetaso. Jälkimmäisessä tavoitteessa ammatillista koulutusta koskevassa mittarissa sen sijaan ei saavutettane tavoitetasoa. Työssäoppimisen päivien määrän tulisi tavoitetason mukaan kasvaa 10 000 päivällä verrattuna vuoden 2019 toteumaan. Koronaepidemiasta johtuen monet työssäoppimispaikat ovat keskeyttäneet toimintansa.

Riskit ja toimintaympäristön muutokset

Merkittävin toteutunut riski ja toimintaympäristön muutos on koronaepidemia.

Koronan aiheuttaman poikkeustilanteen kesto ja tilanteen vaikutukset ovat vielä epävarmoja. Tällä hetkellä on arvioitu taloudellisia vaikutuksia ajalla 18.3.-13.5.2020. Kriisin jatkuessa myös taloudellinen epävarmuus pahenee ja sosiaaliset ongelmat sekä oppimisen ongelmat lisääntyvät.

Opetuksen tuen ja oppilashuollon tuen tarve tulee kasvamaan viimeistään syksyllä. Perheiden tuen tarvetta on vaikea arvioida tässä vaiheessa.

Opiskelijoiden valmistuminen pitkittyy poikkeustilanteessa ja taloudellinen epävarmuus vaikuttaa Stadin ammattiopiston oppisopimuso-piskelijoiden opiskelumahdollisuuksiin ja kaikkien Stadin ammattiopiston opiskelijoiden työssäoppimiseen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytointihaasteet jatkuvat edelleen. Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tilanne on haasteellisin.

Lasten määrä kaupungin tuottamissa omissa varhaiskasvatuspalveluissa on kasvanut ennakoitua nopeammin. Tämä kehitys kasvattaa varhaiskasvatuksen kuluja.

Ennusteen edellyttämät toimenpiteet

05.05.2020

Asia/3

Talousarvion noudattamisohjeiden mukaan lautakunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa.

Ennakoidusta noin 15 miljoonan euron ylityksestä 5,5 miljoonaa on ulkoisesta rahoituksesta johtuvaa teknistä ylitystä. Tältä osin ylitys ei edellytä sopeutustoimia.

6,5 miljoonaa ylityksestä johtuu toimialan budjettiin sisältyvästä perusopetuksen kotikuntakorvauksien läpilaskutuserästä. Nämä menot eivät ole kaupungin tuottamien palvelujen menoja, vaan valtiovarainministeriön päätöksen mukaisia muille koulutuksen järjestäjille maksettavia lisäaseiteisiä kotikuntakorvauksia.

Loppuosa ennakoidusta ylityksestä johtuu varhaiskasvatuksen lainsäädännön tiukentamisen aiheuttamista lisäkustannuksista, joita ei pystytty arvioimaan talousarviota laadittaessa.

Ennuste on tehty poikkeuksellisen epävarmassa tilanteessa. Välittömiä sopeutustoimia on tilanteesta johtuen vaikea käynnistää. Toimiala kuitenkin selvittää sopeuttamisvaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan käynnistää sopeutuksen. Selvityksestä ja mahdollisista toimenpiteistä raportoidaan lautakunnalle toisen ennusteen yhteydessä elokuussa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano